

kongres skal afholdes i U.S.A., sandsynligvis i Ithaca, 1962. Eksekutivkomiteen havde udpeget prof. ERNST MAYR (U.S.A.) til præsident; generalsekretær bliver prof. CH. D. SIBLEY.

I forbindelse med kongressen var der arrangeret ekskursioner til 7 forskellige steder i Finland. Et af stederne blev besøgt af 3 hold ornithologer, 4 af 2; på de 2 resterende, der begge lå i Lappland, stationeredes en leder i en halv snes dage. Fem ekskursioner havde danske kongresdeltagere.

BERNT LØPPENTHIN

ANMELDELSER

DAVID A. BANNERMAN: Larger Birds of West Africa. Illustrated by HENRIK GRÖNVOLD (195 pp., 54 tekstfigurer). – PENGUIN BOOKS, London 1958. Pris: 2 sh 6 d.

Forf. er for øjeblikket vel den i Verden, som véd mest om Vestafrikas fugle. Den forliggende bog har Penguin-bøgernes bekvemme lommeformat. Praktisk taget alle vigtigere vestafrikanske fugle, som ikke hører til Spurvefuglene, er omtalt her med kortfattede beskrivelser og angivelser af udbredelsen. Billederne skyldes som anført på titelbladet den danske fuglemaler HENRIK GRÖNVOLD. De findes også i »Birds of West and Equatorial Africa« og burde have været nævnt i anmeldelsen af dette værk (Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **50**, 1956, p. 340).

LØPP.

HERBERT BRUNS: Schutztrachten im Tierreich. Die neue Brehm-Bücherei 207 (107 pp., 41 tekstfigurer). – A. ZIEMSEN, Wittenberg Lutherstadt 1958. Pris: DM. 5,20.

Bogen omhandler alle former for »forklædning« i dyreriget. Forf. gør rede for de forskellige tilpasninger, både dækfarver og mere påfaldende farver og strukturer. Endvidere omtales en række eksperimenter, og et kapitel behandler økologiske forhold vedrørende emnet. En fyldig litteraturfortegnelse afslutter bogen, hvis eksempler er hentet fra mange dyregrupper, navnlig fra insekterne. De ornithologiske indslag spiller en underordnet rolle. Et sløjt billede af en Dværghejre på reden bærer underskriften »Rørdrum«.

LØPP.

CURT AF ENEHJELM: Talende Undulater. 2. oplag (35 pp., ill.). – J. FR. CLAUSEN, København 1958. Pris: kr. 4,00.

En fyldestgørende, kortfattet vejledning i pleje og afretning af Undulater, som holdes enkeltvis. Forf. gøre rede for fuglens liv i frihed og fangenskab og giver talrige gode vink ud fra sin store erfaring. De unge fugle kan begynde at efterligne den menneskelige stemme, når de er 2 måneder gamle; men som regel varer det lidt længere. Under alle omstændigheder bør de være uden for hørevidde af artsfæller.

LØPP.

OTTO KLEINSCHMIDT: Raubvögel und Eulen der Heimat. 3. Auflage, herausgegeben von HANS KLEINSCHMIDT (94 pp., 39 dobbelt-tavler, de fleste i farver). – A. ZIEMSEN, Wittenberg Lutherstadt 1958. Pris: DM. 15,80.

En udmærket bog om tyske rovfugle og ugler, skrevet af en betydelig ornitholog, som havde visse særstandpunkter. 1. udgave kom 1934, 2. udgave 1940; den foreliggende bog er udsendt 4 år efter forfatterens død.

Efter en indledning, som er skrevet til 2. udgave, følger nogle bemærkninger af KARL MEUNIER, som forklarer forf.s videnskabelige nomenklatur, der hist og her afviger fra den gængse. Derefter behandles de enkelte arter; der er et helsides billede af hver, og over for dette findes 1 side tekst med en lille, lyrisk indledning, fulgt af omtaler af navn, forekomst, kendetegn, variation i udseende, størrelse, stemme, æg, rede, føde og trækforhold. Først omtales de 40 rovfugle og ugler, der forekommer nogenlunde regelmæssigt i Tyskland som ynglefugle eller trækgæster; derefter følger nogle få rovfugle, der har vist sig som tilfældige gæster. Den sidste halvdel af bogen omfatter en række kapitler af ret heterogen sammensætning, bl. a. om æg, dununger, nogle udvalgte arters geografiske eller individuelle variation, flugtbilleder, reder og fjer. Der er en god bibliografi og registre over tyske og latinske fuglenavne. Nogle af farvetavlerne fremtræder lidt blegt i bogens 3. udgave. LØPP.

R. MEINERTZHAGEN: Kenya Diary 1902–1906 (347 pp., talrige enkelte og dobbelte sorttavler, nogle tekstfigurer, hovedsagelig kort). – OLIVER & BOYD, London 1957. Pris: 30 sh.

Forf.s navn er kendt som et af de største i engelsk ornithologi. Denne bog indeholder kun spredte iagttagelser af fugle; den handler om forf.s tilværelse som ung officer i Østafrika, hvor han opholdt sig fra maj 1902 til juli 1904 og igen fra marts 1905 til maj 1906. Hans virksomhed havde afgjort andre hovedformål end ornithologiske. Man hører om oplevelser blandt negre, massaier og europæere, iblandet jagtlige og ornithologiske hændelser. Livet var hårdt; men der blev alligevel tid til studier i naturen, og læseren glædes ofte med forf. over en og anden oplevelse, f. eks. over Honninggøgens vejviservirksomhed ved et bibo. Hovedteksten er affattet i dagbogform. Bag i bogen findes angivelser af mål og vægt for en del afrikanske pattedyr samt iagttagelser over nogle dyrs hurtighed; som det var at vente lå Geparden højest her med en maksimalhastighed af ca. 80 km i timen. Mambaen (en slange) kunne skyde en fart af ca. 11 km i timen. LØPP.

ARTHUR A. PRESTWICH: »I Name this Parrot . . .«. (86 pp.). – A. A. PRESTWICH, London 1958. Pris: 5 sh 6 d.

Forf. behandler de videnskabelige betegnelser på Papegojer, som er afledet af personnavne. Hvor det overhovedet har været muligt at

opsøre disse hyldningsnavnes oprindelse, giver han gode biografiske oplysninger. Det kan undertiden være vanskeligt at løse denne opgave, hvis betegnelsen er dannet af et fornavn; men forf. har klaret den side af sagen på udmærket måde. Af særlig interesse for Danmark kan nævnes den australske Prinsesseparakit (*Polytelis alexandrae*), som er opkaldt efter CHR. IX's datter, der blev dronning af England.

LØPP.

KENNETH RICHMOND: Wild Venture. A bird-watcher in Scotland. (223 pp., 16 tavler). – GEOFFREY BLES, London 1958. Pris: 21 sh.

En samling bramfri skildringer af fugle. Forf. omtaler bl. a. oplevelser med Kongeørne, Blå Kærhøge, Mosehornugler, Urfugle, Fjældryper, Tjurer, Sangsvaner, forskellige Gæs, Lommer og Odinshaner. Endvidere skriver han om en Musvåge og en Duehøg, han har haft i fangenskab, og han slutter af med forskellige hav- og kystfugle, deriblandt nogle amerikanske strejfgæster. Bogen bringer ikke udtømmende biologiske undersøgelser; men den er hyggeligt skrevet.

LØPP.

VERNON D. VAN SOMEREN: A Bird Watcher in Kenya. (270 pp., 16 dobbelte sorttavler). – OLIVER & BOYD, London 1958. Pris: 30 sh.

En fængslende og livligt skrevet bog om ornithologiske iagttagelser i Østafrika, hvortil forf. kom 1939, og på Madagaskar, hvor han opholdt sig en tid under 2. Verdenskrig. Han omtaler fuglene i forskellige landskabstyper, på Mount Kenya og i det flade land, i haver og kokospantager, i søer og på koralrev. En Tornskade (*Lanius collaris*), Jacksons Vidafinke (*Drepanoplectes*), som kaldes »the dancing whydah«, og Oksehakkerne (*Buphagus*) får deres egne kapitler. Flere arter, der kendes fra fangenskab i Europa omtales og afbildes; der er bl. a. gode billeder af Krontraner. Af nordiske fugle omtales en del vadefugle, svaler m. v. Det sidste kapitel omhandler tekniske forhold vedrørende fuglestudier og fotografering. Fotograferne på tavlerne er meget smukke og godt reproduceret; bl. a. vises Klyder, samme art som vor, på yngleplads ved Magadisøen.

LØPP.

FRED J. SPEAKMAN: The Young Naturalist's Year. (176 pp., 4 sorte dobbelttavler, talrige tegninger i teksten). – G. BELL & Sons, London 1958. Pris: 12 sh 6 d.

Hver af årets måneder har sit eget kapitel, der omhandler, hvad man kan få at se, og hvad man bør se. Teksten er livligt skrevet og giver mange gode fingerpeg til brug ved ekskursioner i naturen. Bogen er beregnet for engelsk publikum og passer ikke fuldt for danske forhold; den kan dog læses med udbytte også her, og den er let fordøjelig kost.

LØPP.

NORMAN F. TICEHURST: The Mute Swan in England, its history, and the ancient custom of swan keeping. (133 pp., 31 tavler, nogle tekstfigurer). – CLEAVER-HUME PRESS LTD., London 1957. Pris: 35 sh.

Man har regnet med, at den britiske knopsvanebestand nedstammede fra indførte fugle. Cypern har været nævnt som muligt oprindelsesland; men forf. påpeger det usandsynlige heri, da fuglene kunne være skaffet både lettere og billigere fra den anden side af Nordsøen, nemlig fra Danmark. Intet tyder på, at Knopsvanen skulle være indført til England af Romerne, der medbragte Dådyret, Fasanen og måske også Påfuglen.

Knopsvanen må opfattes som oprindelig vildfugl i England; men hele bestanden blev fanget og stækket på et meget tidligt tidspunkt. Allerede omkring år 1200 synes alle engelske Knopsvaner at have været tamme eller halvtamme, og dette varede ved indtil 1700tallet. Knopsvanerne betragtedes nærmest som en slags højt skattet fjerkræ, og de havde alle deres ejere; de fleste tilhørte kongen. Ejendomsretten til en knopsvanebestand gav respekt, og salg af fuglene kunne give godt økonomisk udbytte. Hvis en festmiddag skulle være helt i orden, måtte Knopsvanen ikke mangle på spiseseddelen, og den var julemad i England, før Kalkunen blev almindeligt udbredt.

Svaneholdet var underlagt særlige lovbestemmelser, og adskillige traditioner var forbundet med det. De forskellige bestande var mærket med særlige tegn, som er vist på et meget stort antal tegninger af overnæb, set fra oven. Bag i bogen findes et glossarium over specialudtryk, et person- og et sagregister.

Af særlig interesse for Danmark skal nævnes et citat fra Essex Chronicle, 16. februar 1776, hvor man omtaler en Knopsvane, skudt på Foulness Island, Essex, i februar nævnte år. Ved dens hals hang en medalje af guld med indskriften »Le Roi de Dame«, hvilket man tydede som »Le Roi de Dannemarc«.

LØPP.

RUTH D'ARCY THOMPSON: D'Arcy Wentworth Thompson. The scholar-naturalist, 1860–1948. With a postscript by P. B. MEDAWAR. (244 pp., 5 tavler, nogle tekstfigurer). – OXFORD UNIVERSITY PRESS, London 1958. Pris: 25 sh.

En biografi af den skotske naturhistoriker, som i ornithologiske kredse navnlig er kendt for sin »Glossary of Greek Birds« (1895, 2. udg. 1936). Han blev professor ved St. Andrews University, Dundee, allerede 1884. På grund af sit medlemskab af Fishery Board of Scotland har han også besøgt Danmark. Den foreliggende bog er skrevet af hans datter.

LØPP.

FÆRØERNE. Udgivet af Dansk-Færøsk Samfund; med støtte af Dansk-Færøsk Kulturfond. Bind I–II. (406 + 312 pp., mange tekstillustrationer og tavler, deraf 4 i farver). – I kommission hos DET DANSKE FORLAG, København 1958.

Et meget smukt og stateligt værk om Færøerne, udkommet i både en dansk og en færøsk udgave. Øernes natur og kultur skildres på alle

områder af sagkyndige; i første bind omtales geologi, botanik, zoologi, klima, historie, derunder kulturhistorie, i andet bind kirken, skolen og andre kulturelle institutioner, sprog, digtning, bildende kunst, musik, presse, erhvervsliv, lovgivning og administration. Værket giver et afrundet billede af Færøernes forhold og udfylder et væsentligt savn. Det kan også bruges som håndbog, da der er udførlige registre. Skildringen af fuglelivet indtager naturligvis en beskedent plads. Selve fuglefaunaen omtales af FINN SALOMONSEN i bind I, p. 48–78, fuglefangsten af SOFUS PEDERSEN, p. 377–386. Værket afsluttes med en omfattende bibliografi, der dog desværre er udarbejdet af en enkelt, ensidigt humanistisk orienteret medarbejder, der under »dyreliv« kun nævner 9 titler; fuglelivet alene er dog beskrevet i flere hundrede afhandlinger.

F.S.

PAUL GÉROUDET: *La vie des oiseaux. Les Passereaux. III. Des Pouillots aux Moineaux.* (294 pp., 38 tekstfig., 48 plancher, deraf 32 i farver. – DELACHAUX & NIESTLÉ S. A., Neuchatel 1957.

Det sidste (sjette) bind i dette fremragende svejtsiske fugleværk er nu udkommet. Det omhandler den sidste del af spurvefuglene (sangere, vipstjerter, tornskader, stære og finker) og afsluttes med en liste over tilføjelser og rettelser til alle 6 bind. De samme superlativer som anvendtes ved omtalen af det 5te bind (D.O.F.T. 48, 1954, p. 249) træffer også til for dette binds vedkommende. Der findes næppe en mere pålidelig og samtidig udtømmende behandling af det europæiske kontinents fuglefauna for øjeblikket. Fremhæves må også det gode papir og det praktiske format, og, ikke at forglemme, det artistiske udstyr, ikke mindst de meget smukke stregtegninger, der skyldes HAINARD, REICHEL og BARRUEL.

F.S.

CHARLES VAUCHER: *Oiseaux de mer.* (262 pp., 237 fotografier, 15 fotogr. farvetavler). – DELACHAUX ET NIESTLÉ, Neuchatel 1958. Pris: 50 sv.fr.

Forfatteren, som tidligere har skrevet flere populære bøger om fugle og pattedyr, er først og fremmest en aldeles fremragende fotograf. I dette pragtværk om de europæiske havfugle er det da også fotografierne, både de sort-hvide og de farvede, som udgør tyngdepunktet. Sjældent har man set så blændende fuglefotografier, der på så overbevisende måde viser det for hver art karakteristiske, det være sig ved reden, i flugten eller i forskellige stillinger. Disse billeder står fuldt på højde med de optagelser af ERIC HOSKING, som er så højt beundrede, ja synes for manges vedkommende endog bedre p. gr. af en meget sikker sans for effekt. Der er en kunstnerisk nerve over dem og en forståelse af omgivelsernes betydning for billedet, som er enestående. Teknisk kan sådanne billeder næppe gøres bedre, med en overordentlig klarhed og dybdeskarphe. Mange billeder viser helsides (folio) optagelser af

et enkelt fugleindivid, hvor hver fjer står skarpt. Teksten skildrer først en udvalgt række søfugles levevis, deriblandt Sulen, de to skarver, Mallebukken, en del alkefugle, o.s.v., hvorpå følger en kortfattet oversigt over samtlige europæiske arter, med beskrivelse, yngleforhold og udbredelse, alt i en meget knap form. Om denne tekst er kun at sige, at den er elskværdig og uskadelig. Noget nyt byder den ikke på, og det er tydeligt at de reelle oplysninger er afskrifter efter håndbøger, ikke ført à jour og ikke fejlfri. Men i denne bog må dette siges at være ret underordnet; billederne åbenbarer en sådan skønhedsverden, at man let bærer over med tekstens ligegyldighed.

F.S.

LIDT OM FUGLESTUDIET. (18 pp., 9 tekstfig.). – Natur og Museum, 6. årgang, nr. 4, Naturhistorisk Museum, Århus 1958. Pris: kr. 2.00.

Dette lille hefte indeholder 10 artikler skrevet af medlemmer af D.O.F. med den hensigt at animere til interesse for ornithologien. Der indledes med »Mål og opgaver for amatørornithologer« af formanden VAGN HOLSTEIN, og iøvrigt skildres iagttagelsesteknik, ringmærkning, fugletræk, fugletællinger, reservater, fuglebeskyttelse, adfærdsstudier, fuglestemmer og fuglebøger. Dette nyttige, og yderst billige hefte kan anbefales på det bedste til enhver som ønsker at påbegynde et fuglestudium.

F.S.

INGVALD LIEBERKIND: Lieberkinds fuglebog (160 pp., 384 fugle på farvetavler). – CHR. ERICHSEN, København 1958. Pris: 9.75 kr.

En af de gængse småbøger til bestemmelse af fugle, beregnet for et stort publikum, til meget billig pris. De mange farvebilleder, som skyldes tegneren RICHARD SPOLIN, er noget grovt udførte, og hverken farve eller form er i alle tilfælde i overensstemmelse med naturen, men kan i hvert fald for de større fugles vedkommende som regel anvendes til en artsbestemmelse; med de mindre arter vil det knibe noget. Teksten er indskrænket til nogle få linier om hver art, med oplysning om størrelse, forekomst i Danmark samt angivelse af biotop, men virker som hastværksarbejde med for mange, ofte ret unødvendige fejltagelser.

F.S.

LOLLAND-FALSTER RUNDT. Skildringer af plante- og dyreriget på vore sydligste øer. (76 pp., mange tekstill. og 1 farvetavle). – NATURHISTORISK FORENING FOR LOLLAND-FALSTER, Nykøbing F. 1958. Pris: 5 kr.

Naturhistorisk Forening for Lolland-Falster har markeret sit 50-års jubilæum ved udsendelse af denne lille smukke bog om naturen på de danske sydhavsøer. Der er artikler om planter, sommerfugle og fugle og beskrivelser af særlig gode iagttagelsessteder. Fugleafsnittet (p. 67–75) tegner den kendte ornitholog LINDHARD HANSEN sig for.

Det er en velskrevet og oplysende skildring, der så kort den end er dog giver de væsentlige træk af fuglelivet på de sydlige øer, udarbejdet af en virkelig kender af forholdene. Det nydelige jubilæumsskrift, som oprindeligt udkom i »Flora og Fauna«, kan købes for 5 kr. ved henvendelse til foreningen, adresse: Stubbekøbingvej 94, Nykøbing F.

F.S.

W. B. ALEXANDER: Die Vögel der Meere (221 pp., 174 stregtegninger og fotografier i teksten). – PAUL PAREY, Hamburg 1959. Pris: 22.40 DM.

ALEXANDERS bekendte bog »Birds of the Ocean«, som udkom 1928 og i ny udgave 1955 (anmeldt i D.O.F.T. **22**, 1928, p. 133) er nu kommet i en tysk udgave, oversat og bearbejdet af G. NIETHAMMER. Bogen er stadig den eneste man kan anvende til at bestemme hele verdens havfugle efter, og er en praktisk og meget anvendelig rådgiver på dette felt. Den tyske udgave adskiller sig fra den engelske bl. a. ved sit rige illustrationsmateriale i form af smukke fotografier, der vel ikke nævneværdigt fremmer artsbestemmelsen, men snarere fremmer salget. I forlagsannoncen (men ikke i bogens indledning) nævnes, at den tyske udgave har krævet »eine erhebliche Bearbeitung« for at bringe oplysningerne à jour. Bortset fra englænderen Dr. Bournes saglige bemærkninger om stormfugle, der er tilføjet som fodnoter, mærker man nu ikke meget til bearbejdelsen, der i hvert fald ikke har taget hensyn til mange forhold som man kan læse sig til selv i almindelige, nyere håndbøger. En mærkelig grov fejl er det, at Hvidvinget Måge angives som ynglende fra Canada over Grønland og Novaja Semlja til Nordsibirien, mens man længe har vidst at arten var endemisk for Grønland.

F.S.